

Wat een pittige evangelietekst voor deze ook in andere opzichten al pittige zondag, de warmte, het gemeenteberaad straks.... Wanneer je de kern ervan in één woord zou moeten samenvatten zou ik kiezen voor het woord *loslaten*. Een ander zou misschien zeggen: het gaat over op weg gaan, en dat is ook waar. Alle teksten in dit hoofdstuk gaan over hoe Jezus zijn leerlingen op weg stuurt, de wereld in. Maar hier wordt benoemd wat er voor nodig is om op weg te kunnen gaan -en dat is loslaten.

Een kind dat voor het eerst zelf gaat lopen moet beginnen met loslaten. Het moet de steun van de muur of een stoel, het houvast van een hand los durven laten om een stap te durven zetten de duizelingwekkende ruimte in. Heel ons leven tot het einde toe wordt dat steeds weer van ons gevraagd: om onze angst los te laten en een stap te zetten. Loslaten is niet iets passiefs, van maar laten gebeuren, je handen ervan aftrekken, het is juist heel actief en bewust.

En als iemand stervende is er eerst een beweging van loslaten nodig is: dat je iemand toestemming geeft om het leven los te laten, toe maar, je mag gaan en dat hij of zij dat dan ook echt kan doen, - loslaten. Dat is heel wat.

Het evangeliewoord zegt: *Wie zijn leven probeert te behouden zal het verliezen, maar wie zijn leven verliest omwille van Mij, die zal het vinden.*

Als onze evangelietekst spreekt over het leven verliezen wordt daar dan ook heel letterlijk aan de dood gedacht. Zo ver kan verliezen gaan. Martin Luther King heeft eens gezegd: *Als een mens niet iets ontdekt heeft waar hij voor wil sterven, dan is hij niet geschikt om te leven.* Jezus zegt hier dat het leven in zijn spoor niet alleen van je vraagt je vader, moeder, zoon en dochter los te laten, maar dat dit allereerst gevraagd wordt van je eigen leven. Het betekent weten dat er in dit aardse leven niets is waar je je voorgoed aan vast kunt klampen, zelfs je eigen ziel niet.

Het betekent dat op bepaalde momenten ook zelfs van je gevraagd kan worden om God los te laten. Bepaalde beelden die je van God hebt, God als absolute zekerheid die je moet beschermen tegen de onzekerheid van het leven en die je nooit meer kunt verliezen. Ook God kun je verliezen. De psalmen staan vol van deze ervaring.

Loslaten, durven verliezen, hoe doe je dat? Dat is alleen mogelijk vanuit vertrouwen. Ik spreek dan liever van naakt vertrouwen dan blind vertrouwen. Blind klinkt te veel als een struisvogel die niet wil zien en niet wil weten, terwijl het bij naakt vertrouwen juist gaat om een heel helder bewustzijn. Op dit heldere bewustzijn dat zich nergens achter verschuilen kan doelt Jezus als hij zegt tegen zijn leerlingen: *Wie meer houdt van zijn vader of moeder, van zijn zoon of dochter dan van mij, is mij niet waard.*

Dat is nogal een uitspraak. Letterlijk staat er niet: *meer dan*, maar: *boven*. Het gaat niet om meer of minder, het gaat om een plaatsbepaling. Natuurlijk zegt Jezus niet dat je niet intens zou mogen houden van de mensen met wie jouw bestaan nauw verbonden is en aan hen gehecht zou mogen zijn, dat zou absurd zijn. Het gaat hier om de plaats die deze liefde inneemt in je leven.

Wat hier gezegd wordt is dat geen enkele band die ons aan dit leven bindt, hoe sterk ook, hoe innig, ooit in de plaats zou mogen komen van dit naakte vertrouwen, dit heldere bewustzijn dat de verbinding vormt met de Bron van het leven zelf, met God. Van geen enkel mens kunnen we ooit verlangen dat die het leven leidt in onze plaats en maakt dat wij geen echte verantwoordelijkheid hoeven dragen. Wij mogen ons niet op die manier aan elkaar vastklampen, kinderen niet aan ouders en ouders niet aan kinderen, geliefden niet aan elkaar, leerlingen niet aan hun leermeester. Geen enkele gehechtheid of afhankelijkheid mag ons ervan weerhouden om zelf echt te leven. En geen enkele band met vader, moeder, partner of kind kan ons ook behoeden voor wat we het meeste vrezen: om te vallen, om te verliezen, om angst te kennen, eenzaamheid en verlatenheid, alles wat samenkomt in dat woord *kruis*.

Die angst, die eenzaamheid, die verlatenheid zullen we in dit leven tegenkomen. Die moeten we ook tegenkomen, zegt Jezus hier, want die leert ons iets wezenlijks. *Wie niet zijn kruis op zich neemt en mij volgt, is mij niet waard.* Als we deze dingen niet leren kennen kunnen we namelijk ook nooit datgene ontdekken dat voorbij de angst, het verlies, het vallen ligt. Want wonderlijk genoeg is het alleen langs deze weg, van het vallen en verliezen dat we ook iets kunnen vinden, dat we pas kunnen ontdekken waar het in het leven om gaat, dat wat ons werkelijk draagt. Gods werkelijkheid. Het is de weg die Jezus zelf gegaan is waar hij hier over spreekt, de weg van het loslaten, het jezelf leeg maken, het bevrijd raken van het eigen ego, het ik dat steeds kleiner wordt en dat naakte vertrouwen dat steeds groter wordt. Iets van die weg, van die beweging zal ook in jullie geloof te zien moeten zijn, zegt hij hier tegen ons, anders ben je mij niet waard, anders heeft je leven niets met dat van mij te maken.

Geloven is het tegenovergestelde van wat buitenstaanders vaak denken: je ergens aan vasthouden omdat dat veiligheid geeft. Het is een groot avontuur, een enorm waagstuk. Dat heeft te maken met je durven toevertrouwen aan het onverwachte, dat wat je zelf niet in de hand hebt. Dat onverwachte kan komen als iets heel mooi en overweldigends, maar ook als iets heel hard, moeilijks en onmogelijks. Zoals de situatie waar we nu als gemeente in terecht gekomen zijn en waar we na de dienst samen over in gesprek zullen gaan, iets heel hard, moeilijks en onmogelijks heeft. En zoals deze evangeliewoorden ons eerst als hard en onmogelijk treffen. Maar juist de weerstand die deze woorden oproepen dagen ons uit om er echt over na te denken, om innerlijk in beweging te komen, om niet te blijven zitten waar we zitten, maar om op weg te gaan, keuzes te maken vanuit eigen innerlijke overtuiging.

Op die weg, zo wordt ons beloofd, zullen we het leven vinden. Zullen we God vinden. En zullen we ook de ander vinden. Alleen wanneer je je eigen angst om te vallen en te verliezen, je eigen terugschrikken voor de eenzaamheid, je eigen worstelen met afhankelijkheden eerlijk onder ogen durft te zien, is het mogelijk om je echt te verplaatsen in de ander naast jou, die evenzeer worstelt, die evenzeer onderweg is. En dat is de weg die Jezus ons uitnodigt om te gaan, de weg van de medemenselijkheid en solidariteit -die niet ophoudt bij de eigen vader, moeder, zoon, dochter, maar reikt naar ieder mens, iedere reisgenoot. Het naakte vertrouwen en deze uiterste solidariteit zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Ik wil eindigen een gedicht, het is een lied, maar ook een gebed, en eigenlijk ook een geloofsbelijdenis. Het zijn woorden van Ad den Besten: Lied 920

